

Handwritten Arabic calligraphy in a highly stylized, cursive script. The text is arranged in a roughly horizontal line, with the word "الله" (Allah) clearly visible in the upper center. The calligraphy is dense and intricate, featuring thick black lines and numerous small decorative elements and flourishes. The overall style is characteristic of traditional Islamic calligraphy, possibly a form of Thuluth or Nasta'liq.

دانشگاه اصفهان

دانشکده آموزش‌های مجازی

گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی

پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی

آسیب‌شناسی جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی

کتابداری و اطلاع‌رسانی

استاد راهنما:

دکتر عاصفه عاصمی

پژوهشگر:

نجمه موهبت

شهریورماه ۱۳۹۱

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده آموزش های مجازی
گروه علم اطلاعات و دانش شناسی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش شناسی

خانم نجمه موهبت

تحت عنوان

آسیب شناسی جذب پروژه های تحقیقاتی برون دانشگاهی توسط اعضای هیئت علمی
کتابداری و اطلاع رسانی

در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۲۷ توسط هیئت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضاء
امضاء
امضاء

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر عاصفه عاصمی با مرتبه علمی دانشیار

۲- استاد داور داخل گروه دکتر ابراهیم افشار با مرتبه علمی استادیار

۳- استاد داور خارج گروه دکتر حسین سماواتیان با مرتبه علمی استادیار

امضای مدیر گروه

پاس و درود

پاس خدای را که حیات دوباره ام از اوست

و پاس پدری را که همه مردم وجود اوست

و مادری که ناب‌ترین سخات عشق، قطره‌ای از دریای ایثار اوست

درود بر استاد که بال پروازم از اوست

و بر دوست که احوالم در مصاحبتش نکوست

و بر یگانه‌یاور و دل‌سوزترین همسفرم،

همسرم که پیانه‌های عشق و مهربانی را بسوست

پاس بر ادم را که تمام سخات شاعرانه ام از اوست

و پاس دخترم را که احساس بودنم از اوست...

هم چنین با تشکر فراوان از اساتید گرامتدیر کتابداری و اطلاع‌رسانی که موفقیت خود را مرهمون

زحمات بی‌دریغشان می‌دانم و کارمندان دانشکده مجازی کتابداری و اطلاع‌رسانی که از پیچ

همکاری فروگذار نکردند.

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش، تعیین میزان انواع آسیب‌های جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران، از دیدگاه ایشان است. این پژوهش به بررسی میزان انواع آسیب‌های جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران پرداخته است.

روش تحقیق: روش پژوهش حاضر یک پیمایش توصیفی است و برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ در دانشگاه‌های ایران بوده که اطلاعات آنها در بانک اطلاعات جامع دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران موجود بوده است. از تعداد ۵۴۷ نفر، ۱۳۲ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. پس از تایید روایی پرسشنامه، پایایی آن بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴۳، برآورد گردید. سپس داده‌ها با نرم‌افزار آماری SPSS (ویرایش ۱۶) در دو سطح آمار توصیفی (شامل جداول توزیع فراوانی داده‌ها و ارائه نمودارهای مربوطه) و آمار استنباطی (شامل آزمون T تک نمونه‌ای جهت بررسی فرضیه‌ها، آزمون T دو نمونه‌ای برای بررسی برابری میانگین دو گروه مستقل، آزمون آنوا برای بررسی وجود تفاوت بین متغیرها، آزمون توکی برای مقایسه زوجی متغیرها و آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین دو متغیر) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: میانگین تاثیر میزان آسیب‌های فرایند جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی برابر ۲/۴۶۰۶ است. همچنین یافته‌ها نشان داد که میانگین رتبه مولفه‌های تاثیرگذار بر جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به ترتیب عبارت است از: آسیب‌های فردی (۲/۵۶)، آسیب‌های وسایل - امکاناتی (۲/۷۷)، آسیب‌های مالی - اقتصادی (۳/۰۶)، آسیب‌های اداری - اجرایی (۳/۱۵) و آسیب‌های فرهنگی - اجتماعی (۳/۴۶).

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به دست آمده میانگین تاثیر آسیب‌های فرایند جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی بیش از حد متوسط است. در همین راستا این میانگین در رابطه با آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی و فرهنگی - اجتماعی بیش از حد متوسط برآورد شده است. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی، شناخت قابل اعتماد از موانع تاثیرگذار بر جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی دارند و از شرایط موجود ناراضی هستند.

واژگان کلیدی: آسیب‌شناسی، پروژه‌های تحقیقاتی، اعضای هیأت علمی، کتابداری و اطلاع‌رسانی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- شرح و بیان مسأله پژوهش	۱
۲-۱- اهداف تحقیق	۴
۱-۲-۱- هدف کلی	۴
۲-۲-۱- اهداف فرعی	۴
۳-۱- اهمیت و ارزش تحقیق	۴
۴-۱- کاربرد نتایج تحقیق	۶
۵-۱- سؤالات تحقیق	۶
۱-۵-۱- سؤال اصلی	۶
۲-۵-۱- سؤالات فرعی	۶
۶-۱- تعریف اصطلاحات	۷
۱-۶-۱- تعریف نظری اصطلاحات	۷
۲-۶-۱- تعریف عملیاتی اصطلاحات	۷
۷-۱- خلاصه فصل	۸

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

مقدمه	۹
۱-۲- آموزش عالی در ایران	۹
۲-۲- آموزش عالی و تولید علم	۱۰
۳-۲- توسعه علمی در ایران	۱۱
۴-۲- مفهوم پژوهش و تحقیق	۱۲
۵-۲- جایگاه تحقیق	۱۴
۶-۲- قالبهای انجام تحقیق	۱۵
۷-۲- طرح تحقیقاتی	۱۵
۱-۷-۲- طرح تحقیقاتی درون دانشگاهی	۱۶
۲-۷-۲- طرح تحقیقاتی برون دانشگاهی	۱۶
۳-۷-۲- ارکان طرح تحقیقاتی	۱۷

۱۸	۸-۲- ارتباط دانشگاه و صنعت .....
۲۰	۹-۲- ارتباط دانشگاه و صنعت در ایران .....
۲۱	۱-۹-۲- دفتر ارتباط با صنعت .....
۲۱	۲-۹-۲- دلایل ایجاد ارتباط بین صنعت و دانشگاه .....
۲۲	۱۰-۲- آسیب‌شناسی پژوهش .....
۲۴	۱-۱۰-۲- آسیب‌های فردی .....
۲۵	۲-۱۰-۲- آسیب‌های مالی- اقتصادی .....
۲۵	۳-۱۰-۲- آسیب‌های اداری- اجرایی .....
۲۷	۴-۱۰-۲- آسیب‌های وسایل- امکاناتی .....
۲۸	۵-۱۰-۲- آسیب‌های فرهنگی- اجتماعی .....
۲۸	۱۱-۲- پیشینه پژوهشی تحقیق .....
۲۸	۱-۱۱-۲- پیشینه تحقیق در خارج از کشور .....
۳۰	۲-۱۱-۲- پیشینه تحقیق در داخل کشور .....
۳۲	۳-۱۱-۲- جمع‌بندی از پیشینه .....
۳۳	۱۲-۲- خلاصه فصل .....

فصل سوم: روش‌شناسی پژوهش

۳۴	۱-۳- مقدمه .....
۳۴	۲-۳- روش و نوع پژوهش .....
۳۵	۳-۳- جامعه آماری .....
۳۵	۴-۳- روش نمونه‌گیری و حجم نمونه .....
۳۶	۵-۳- ابزار گردآوری داده‌ها .....
۳۸	۱-۵-۳- روایی پرسشنامه .....
۳۸	۲-۵-۳- پایایی پرسشنامه .....
۳۹	۶-۳- فرایند جمع‌آوری داده‌ها .....
۳۹	۷-۳- شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها .....
۳۹	۸-۳- خلاصه فصل .....

فصل چهارم: یافته‌های تحقیق

- ۴-۱- مقدمه ۴۱
- ۴-۲- بررسی مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان ۴۲
- ۴-۳- بررسی سؤالات پژوهش ۵۱
- ۴-۳-۱- بررسی سؤال اول: میزان آسیب‌های فردی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان چقدر است؟ ۵۱
- ۴-۳-۲- بررسی سؤال دوم: میزان آسیب‌های مالی - اقتصادی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان چقدر است؟ ۵۴
- ۴-۳-۳- بررسی سؤال سوم: میزان آسیب‌های اداری - اجرایی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان چقدر است؟ ۵۶
- ۴-۳-۴- بررسی سؤال چهارم: میزان آسیب‌های وسایل - امکاناتی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان چقدر است؟ ۵۸
- ۴-۳-۵- بررسی سؤال پنجم: میزان آسیب‌های فرهنگی - اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان چقدر است؟ ۶۰
- ۴-۳-۶- بین نظرات اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی با توجه به عوامل دموگرافیک، چه رابطه یا تفاوتی وجود دارد؟ ۶۲
- ۴-۳-۷- بررسی سؤال اصلی: میزان آسیب‌های فرآیند جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان، چگونه است؟ ۷۹
- ۴-۳-۷-۱- اولویت‌بندی مولفه‌های مورد بررسی بر مبنای اهمیت آنها در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ۸۰
- ۴-۴- خلاصه فصل ۸۲

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

- ۵-۱- مقدمه ۸۳
- ۵-۲- بحث و نتیجه‌گیری ۸۴
- ۵-۲-۱- میزان آسیب‌های فردی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران ۸۴

عنوان

صفحه

۵-۲-۲- میزان آسیب‌های مالی- اقتصادی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران.....	۸۵
۵-۲-۳- میزان آسیب‌های اداری- اجرایی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران.....	۸۶
۵-۲-۴- میزان آسیب‌های وسایل- امکاناتی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران.....	۸۷
۵-۲-۵- میزان آسیب‌های فرهنگی- اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران.....	۸۸
۵-۲-۶- تفاوت موجود بین نظرات اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌های فردی، مالی- اقتصادی، اداری- اجرایی، وسایل امکاناتی و فرهنگی- اجتماعی با توجه به عوامل دموگرافیک.....	۹۰
۵-۲-۷- سؤال اصلی: میزان آسیب‌های فرایند جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران.....	۹۲
۵-۳- جمع‌بندی.....	۹۳
۵-۴- محدودیت‌های تحقیق.....	۹۴
۵-۵- پیشنهادهای اجرایی.....	۹۴
۵-۶- پیشنهاد برای پژوهش‌های آینده.....	۹۶
پیوست ۱.....	۹۷
پیوست ۲.....	۹۹
منابع و مأخذ.....	۱۰۰

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۴۲.....	شکل (۱-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب جنسیت.....
۴۳.....	شکل (۲-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب سن.....
۴۴.....	شکل (۳-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب سابقه کار.....
۴۵.....	شکل (۴-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب درجه تحصیلی.....
۴۶.....	شکل (۵-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب مرتبه علمی.....
۴۷.....	شکل (۶-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب ساعات کار در روز.....
۴۸.....	شکل (۷-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع فعالیت.....
۴۹.....	شکل (۸-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع استخدام.....
۵۰.....	شکل (۹-۴): نمودار ستونی درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع دانشگاه.....

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول (۱-۳): تناظر سؤالات پرسشنامه با مولفه‌های اصلی پژوهش.....	۳۶
جدول (۲-۳): تناظر مولفه‌های اصلی پژوهش با شاخص‌ها و سؤالات مرتبط با هر یک از آنها.....	۳۶
جدول (۳-۳): ضریب آلفای کرونباخ.....	۳۸
جدول (۱-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب جنسیت.....	۴۲
جدول (۲-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب سن.....	۴۳
جدول (۳-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب سابقه کار.....	۴۴
جدول (۴-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب درجه تحصیلی.....	۴۵
جدول (۵-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب مرتبه علمی.....	۴۶
جدول (۶-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب ساعات کار در روز.....	۴۷
جدول (۷-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع فعالیت.....	۴۸
جدول (۸-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع استخدام.....	۴۹
جدول (۹-۴): توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع دانشگاه.....	۵۰
جدول (۱۰-۴): بارم‌گذاری طیف لیکرت.....	۵۱
جدول (۱۱-۴): فراوانی و درصد فراوانی نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد سؤالات مرتبط با میزان آسیب‌های فردی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار.....	۵۱
جدول (۱۲-۴): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های فردی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی.....	۵۳
جدول (۱۳-۴): فراوانی و درصد فراوانی نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد سؤالات مرتبط با میزان آسیب‌های مالی-اقتصادی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار.....	۵۴
جدول (۱۴-۴): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های مالی-اقتصادی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی.....	۵۵
جدول (۱۵-۴): فراوانی و درصد فراوانی نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد سؤالات مرتبط با میزان آسیب‌های اداری-اجرایی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار.....	۵۶

عنوان

صفحه

- جدول (۴-۱۶): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های اداری- اجرایی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی..... ۵۷
- جدول (۴-۱۷): فراوانی و درصد فراوانی نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد سؤالات مرتبط با میزان آسیب‌های وسایل- امکاناتی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار..... ۵۸
- جدول (۴-۱۸): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های وسایل- امکاناتی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی..... ۵۹
- جدول (۴-۱۹): فراوانی و درصد فراوانی نظرات پاسخ‌دهندگان در مورد سؤالات مرتبط با میزان آسیب‌های فرهنگی- اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار..... ۶۰
- جدول (۴-۲۰): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های فرهنگی- اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی..... ۶۱
- جدول (۴-۲۱): نتایج توصیفی..... ۶۲
- جدول (۴-۲۲): جدول آزمون T برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی زن و مرد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی، مالی- اقتصادی، اداری- اجرایی، وسایل- امکاناتی و فرهنگی- اجتماعی..... ۶۳
- جدول (۴-۲۳): آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی وجود رابطه بین سن و میزان آسیب‌های فردی، مالی- اقتصادی، اداری- اجرایی، وسایل- امکاناتی، و فرهنگی- اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی..... ۶۳
- جدول (۴-۲۴): آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی وجود رابطه بین سابقه کار و میزان آسیب‌های فردی، مالی- اقتصادی، اداری- اجرایی، وسایل- امکاناتی و فرهنگی- اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی..... ۶۴
- جدول (۴-۲۵): فراوانی و میانگین متغیرهای آسیب‌های فردی، مالی- اقتصادی، اداری- اجرایی، وسایل- امکاناتی، و فرهنگی- اجتماعی در اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به تفکیک درجه تحصیلی..... ۶۵
- جدول (۴-۲۶): جدول آزمون آنوا برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی بر اساس درجه تحصیلی..... ۶۶

عنوان

صفحه

- جدول (۴-۲۷): جدول آزمون توکی برای مقایسه زوجی نظرات اعضای هیأت علمی در زمینه آسیب‌شناسی فرهنگی - اجتماعی بر اساس درجه تحصیلی ۶۷
- جدول (۴-۲۸): فراوانی و میانگین متغیر آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به تفکیک مرتبه علمی .. ۶۷
- جدول (۴-۲۹): جدول آزمون آنوا برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی بر اساس مرتبه علمی ۶۹
- جدول (۴-۳۰): جدول آزمون توکی برای مقایسه زوجی نظرات اعضای هیأت علمی در زمینه آسیب‌شناسی فرهنگی - اجتماعی بر اساس مرتبه علمی ۷۰
- جدول (۴-۳۱): آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی وجود رابطه بین ساعات کار و میزان آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ۷۰
- جدول (۴-۳۲): فراوانی و میانگین متغیر آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در جذب پروژه‌های برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به تفکیک نوع فعالیت ۷۱
- جدول (۴-۳۳): جدول آزمون آنوا برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی بر اساس نوع فعالیت ۷۳
- جدول (۴-۳۴): فراوانی و میانگین متغیر آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در به تفکیک نوع استخدام ۷۴
- جدول (۴-۳۵): جدول آزمون آنوا برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی بر اساس نوع استخدام ۷۵
- جدول (۴-۳۶): جدول آزمون توکی برای مقایسه زوجی نظرات اعضای هیأت علمی در زمینه آسیب‌شناسی مالی - اقتصادی بر اساس نوع استخدام ۷۶
- جدول (۴-۳۷): فراوانی و میانگین متغیر آسیب‌های فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به تفکیک نوع دانشگاه ۷۷
- جدول (۴-۳۸): جدول آزمون آنوا برای بررسی تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی، مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی، و فرهنگی - اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی بر اساس نوع دانشگاه ۷۸

عنوان

صفحه

- جدول (۴-۳۹): جدول آزمون توکی برای مقایسه زوجی نظرات اعضای هیأت علمی در زمینه آسیب‌شناسی مالی - اقتصادی، اداری - اجرایی، وسایل - امکاناتی بر اساس نوع دانشگاه ۷۹
- جدول (۴-۴۰): توزیع فراوانی و درصد فراوانی نظرات کلی پاسخ‌دهندگان در مورد میزان آسیب‌های فرآیند جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی به همراه میانگین و انحراف معیار ۷۹
- جدول (۴-۴۱): جدول آزمون T برای بررسی میزان آسیب‌های فرآیند در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ۸۰
- جدول (۴-۴۲): جدول آزمون فریدمن برای بررسی یکسان بودن اولویت مولفه‌های مورد بررسی بر مبنای اهمیت آنها در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی ۸۱
- جدول (۴-۴۳): اولویت‌بندی مولفه‌های مورد بررسی بر مبنای اهمیت آنها در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی ۸۱

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- شرح و بیان مسأله پژوهش

تولید علم، پژوهش، دانشگاه و جامعه همگی حلقه‌های زنجیر توسعه علمی یک کشور محسوب می‌شوند که ضعف در هر یک از آنها، منجر به تحلیل توان علمی یک کشور می‌گردد. در دورانی که به جنگ علم معروف شده است، کشورها از طریق سیاست‌گذاری‌های کلان در رابطه با بهره‌وری علمی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و تقویت ارتباط بین آنها با صنعت و جامعه، سعی در افزایش قدرت خود در جهان دارند.

”در واقع، تولید علم و توسعه علمی به عنوان نیروی محرکه توسعه همه‌جانبه و پایدار کشورها شناخته می‌شود. بدون شک، توسعه و پیشرفت صنعتی، اقتصادی و اجتماعی هر جامعه مرهون پژوهش و تحقیق مستمر در همه زمینه‌هاست” (سرشتی، ۱۳۸۹، ص ۵۲).

دانشگاه یک نهاد اجتماعی است که یکی از مهم‌ترین و شاخص‌ترین ویژگی‌های آن پژوهش است. پرداختن به مسائل تحقیقاتی، زیر بنای هر حرکت و برنامه‌ریزی در جامعه است. هر کشور علاقه‌مند به افزایش تولیدات و درآمد ناخالص ملی و در نتیجه بهبود شرایط، به گروهی بزرگ از اندیشمندان و محققان نیاز دارد و بدین جهت است که جوامع درصد قابل توجهی از تولیدات ناخالص ملی خود را به آموزش عالی و پروژه‌های

تحقیقاتی اختصاص می‌دهند. "به نظر دان^۱ و همکاران، دانشگاه یا دانشکده در واقع همان وجود مجموعه‌ی هیأت علمی آن است و آنان ارزشمندترین و اساسی‌ترین منابع یک دانشگاه هستند. تجهیز یک موسسه به علم، دانش، توان، قابلیت حرفه‌ای، تعهد و انگیزه‌ی واقعی آموزش و پژوهش کیفی، در نبود اعضای هیأت علمی غیر ممکن است" (دان، ۱۹۹۸، به نقل از کریمی و دیگران، ۱۳۸۸، ص ۴۶۷).

یکی از کارکردهای اساسی نظام دانشگاهی ایجاد شرایط مطلوب برای جست و جوگری، پژوهش و تحقیق علمی است. سازمان یونسکو (۱۹۹۳) بر سه کارکرد اصلی مراکز آموزش عالی تاکید دارد که عبارت اند از: تولید دانش (پژوهش)، انتقال دانش (آموزش) و اشاعه دانش (خدمات). از میان این سه کارکرد تولید دانش در دنیای امروزی از اهمیت بیشتری برخوردار است. مراکز تولید دانش، دانشگاه‌ها هستند، دانشگاه‌ها با این کارکرد اصلی خود عامل تغییر در جوامع می‌باشند (تیرگر، ۱۳۸۷).

در شرایط کنونی تغییر به سمت یک اقتصاد جهانی بازار آزاد، افزایش تقاضا برای تحقیقات کاربردی و کمبود بودجه دانشگاه‌ها و افزایش جهت‌گیری اعضای هیأت علمی به سوی خدمات برون دانشگاهی، باعث تغییر رویکرد دانشگاه‌ها و اعضای هیأت علمی به سمت فعالیت‌های درآمدزا از قبیل مشاوره و تحقیقات قراردادی شده است و به نظر می‌رسد که چنین روندی با سرعت فزاینده ادامه می‌یابد. اما، با همه این تفسیرها، در کشورهای در حال توسعه و به خصوص کشور ما، فاصله‌ای بین دانشگاه و جامعه وجود دارد، به گونه‌ای که واحدها و مراکز تحقیقاتی دانشگاهی پيله‌ای به دور خود تنیده و به محیطی بدون نوآوری تبدیل شده‌اند که چنین وضعیتی می‌تواند از سویی رکود و توقف فعالیت‌های بخش‌های مختلف جامعه و از دیگر سو واحدهای تحقیقاتی را به نهادی مصرف کننده که نقشی در رفع نیازهای جامعه و توسعه ندارد مبدل نماید (قاسمی، ۱۳۸۸).

به بیان دیگر، تجربه کشورهای در حال توسعه در زمینه ایجاد نهادهای دانشگاهی بسیار متنوع بوده است، ولی اکثر این کشورها نتوانسته‌اند در طی دهه‌های اخیر دانشگاه‌ها را به محلی سازنده و پویا برای پاسخگویی به مشکلات پژوهشی جامعه بدل نمایند، چرا که دانشگاه‌ها با مسایل و مشکلات متعددی روبه رو هستند که مانع از توجه بیشتر آن‌ها به موضوع پژوهش و امور مربوط به آن می‌گردد (سهرابی، ۱۳۸۸).

آسیب‌شناسی نظام پژوهشی دانشگاهی و شناخت موانع موجود و حذف این موانع به منظور توسعه کمی و کیفی پژوهش‌های علمی دانشجویان و اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌ها یک ضرورت جدی و اجتناب ناپذیر به نظر می‌آید (تیرگر، ۱۳۸۷).

^۱ - Dunn

بنابراین اولین گام برای سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه، دستیابی به درک درستی از توانمندی‌ها، امکانات موجود و نیز پی بردن به نقاط ضعف و قوت برنامه‌های تحقیقاتی است. شناخت نارسایی‌ها و آگاهی از چگونگی و میزان تحقق اهداف برنامه‌های آموزشی از جمله ابزارهای لازم و اساسی است که بایستی در اختیار تصمیم گیرندگان، برنامه ریزان و سیاستگذاران امر پژوهش قرار گیرد تا از طریق آن، تصمیمات لازم در جهت نیل به اهداف، بهبود روش‌ها و افزایش بازدهی اتخاذ شود (شریعتمداری، ۱۳۹۰).

با توجه به اینکه اکثر تحقیقات علمی توسط دانشگاه‌ها انجام می‌گیرد، نقش اعضای هیات علمی در اینجا بیش از پیش روشن می‌گردد. متأسفانه موانع متعددی در انجام تحقیقات پیش روی اعضای هیات علمی قرار دارد که تلاش برای رفع آنها زمینه ساز انجام تحقیقات بیشتر و کاربردی تری خواهد بود.

این در حالی است که هم اکنون، یکی از گروه‌های درگیر با این مساله، اعضای هیات علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌باشند که علی‌رغم قرار گرفتن در محیط‌های فرهنگی مانند کتابخانه‌ها که باعث ایجاد دسترسی ساده‌تر به منابع اطلاعاتی می‌گردد و همچنین به علت وجود واحدهای آموزشی روش تحقیق در دروس این رشته، باید آمادگی بیشتر و شرایط مطلوب‌تری برای فعالیت در این زمینه داشته باشند. از طرف دیگر این دسته از متخصصان به دلیل ماهیت میان رشته‌ای حرفه خود، توانایی انجام فعالیت‌های تحقیقاتی در رابطه با طرح‌های برون‌دانشگاهی دارا هستند.

ولی متأسفانه چنین به نظر می‌رسد که اعضای هیات علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی، رغبت کمی برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی دارند، که این مساله نیاز به آسیب‌شناسی دارد. بنابراین قبل از هرگونه اقدامی لازم است در درجه اول بررسی شود که این متخصصان در رابطه با آسیب‌های مورد بررسی در چه وضعیتی قرار دارند. با بررسی میزان آسیب‌های مؤثر در عدم جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیات علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی، میزان شناخت آنها از این آسیب‌ها مشخص گردیده و با استفاده از نتایج آن، می‌توان شکاف بین فاصله موجود و وضع مطلوب را تشخیص داد. تا زمانی که ایشان نسبت به وضع موجود خود آگاهی نداشته باشند، نمی‌توانند برای رسیدن به وضع مطلوب برنامه‌ریزی صحیحی انجام دهند.

تحقیق حاضر در راه رسیدن به این هدف انجام شده است به نحوی که بتواند کارگشا و راهنمای متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی در اجرای موفقیت آمیز پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط ایشان باشد. بررسی حاضر با هدف شناخت آسیب‌ها و موانع فردی، اقتصادی، اجرایی، اداری و امکاناتی موجود در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیات علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی، قصد دارد تا به حلاله‌های موجود در این زمینه پی برده و راهکارهای مناسبی را برای حل این مشکل ارائه کند.

۱-۲- اهداف تحقیق

۱-۲-۱- هدف کلی

هدف اصلی از تحقیق فوق تعیین میزان آسیب‌های جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران، از دیدگاه ایشان است.

۱-۲-۲- اهداف فرعی

- ۱- تعیین میزان آسیب‌های فردی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان
- ۲- تعیین میزان آسیب‌های مالی-اقتصادی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان
- ۳- تعیین میزان آسیب‌های اداری-اجرایی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان
- ۴- تعیین میزان آسیب‌های وسایل-امکاناتی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان
- ۵- تعیین میزان آسیب‌های فرهنگی-اجتماعی در جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی از نظر ایشان
- ۶- تعیین تفاوت بین نظرات اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در زمینه آسیب‌شناسی فردی، مالی-اقتصادی، اداری-اجرایی، وسایل-امکاناتی و فرهنگی-اجتماعی جذب پروژه‌های تحقیقاتی برون‌دانشگاهی توسط ایشان با توجه به عوامل دموگرافیک.

۱-۳- اهمیت و ارزش تحقیق

دانشگاه به عنوان یک نهاد اجتماعی هرگز نمی‌تواند در خلا و جدا از محیط خود و حمایت همه‌جانبه نظام‌های کلان توسعه یابد؛ چرا که دانشگاه به عنوان یک نظام، در نظام‌های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه محاط است که هم از آن‌ها تاثیر می‌پذیرد و هم بر آن تاثیر می‌گذارد. فعالیت دانشگاه شامل تدریس، تحقیق و خدمات می‌باشد و زمانی که این فعالیت‌ها در محیط فراتر از دانشگاه و برای ارائه مستقیم به جامعه اجرا شود خدمات برون‌دانشگاهی نامیده می‌شود که در واقع عامل پیوند دهنده و رابط دانشگاه و جامعه این بخش است. در واقع خدمات برون‌دانشگاهی مشکلات واقعی جهانی را به وسیله پیوند دادن منابع غنی و